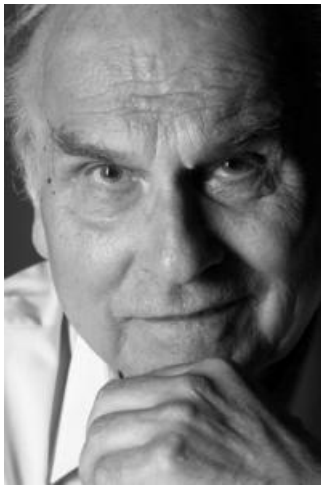

Ryszard Kapuściński nie żyje

Po ciężkiej chorobie zmarł wybitny polski reporter, eseista, publicysta Ryszard Kapuściński. Miał 74 lata.

fot. Maciej Zienkiewicz/AG (z Onet.pl)

Ryszard Kapuściński był autorem wielu reportaży i książek dotyczących problematyki całego świata. Dzielił się w nich wiedzą i przemyśleniami wyniesionymi z wieloletnich podróży. Jak mówił w jednym z wywiadów w 2002 r., sam wyliczył że był świadkiem 27 rewolucji, w swej karierze reportera cztery razy wyznaczono go do rozstrzelania, był na 12 frontach. Kapuściński był od kilku lat wymieniany jako poważny kandydat do literackiej nagrody Nobla.

Urodził się w 1932 r. w Pińsku na Polesiu (dziś Białoruś) w rodzinie nauczycieli. Jako dziennikarz zadebiutował w wieku 17 lat w tygodniku "Dziś i Jutro", potem pisywał w "Sztandarze Młodych". W roku 1951 rozpoczął studia na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, przeniósł się jednak na historię.

Po raz pierwszy jako dziennikarz wyjechał w 1956 r. Kapuściński do Indii, odwiedził także Afganistan i Pakistan. Podobno jego trudności z porozumiewaniem się w Indiach wynikały z tego, że nie znał angielskiego. Na lotnisku w Rzymie kupił "Komu bije dzwon?" po angielsku, a w walizce miał słownik - tak poznał angielski. W następnym roku pojechał do Japonii i Chin.

W 1958 roku przez dziesięć miesięcy pracował w Polskiej Agencji Prasowej, potem zaproponowano mu etat w "Polityce". Najlepsze reportaże Kapuścińskiego z "Polityki" ukazały się w książce "Busz po polsku" (1962). W 1962 roku Kapuściński został stałym korespondentem PAP w Afryce. O narodzinach Trzeciego Świata pisał w "Czarnych gwiazdach" (1963) i "Gdyby cała Afryka" (1969). W Afryce zachorował na gruźlicę i malaryczne zapalenie opon mózgowych. W rezultacie na początku 1967 r. znalazł się w szpitalu w Warszawie.

W połowie 1967 r. podróżował po siedmiu azjatyckich i zakaukaskich republikach Związku Radzieckiego. Owocem tej podróży jest książka "Kirgiz schodzi z konia"

(1968). Na jesieni 1967 r. został korespondentem PAP w Ameryce Łacińskiej, gdzie spędził pięć lat mieszkając w Chile, Meksyku, Boliwii i Brazylii. Zaowocowało to dwiema książkami: "Dlaczego zginął Karl von Spreiti" (1970) - o Gwatemalii na tle porwania i zamordowania niemieckiego ambasadora oraz "Chrystus z karabinem na ramieniu" (1975) o Boliwii i Antylach.

W 1974 r. Kapuściński rozpoczął pracę w tygodniku "Kultura" i wyjechał do Angoli, która właśnie odzyskała niepodległość. Przebieg wojny domowej, która się tam rozpętała opisał w książce "Jeszcze dzień życia" (1976). To pierwsza książka, w której Kapuściński zredukował fakty do roli tła, na pierwszy plan wysuwając własne doznania. Była to zapowiedź gatunku, jaki będzie uprawiał w przyszłości: esej reporterski, w którym obserwacja świata jest pretekstem do szerszej intelektualnej refleksji.

Na początku lat 60. Kongo, najbardziej nieznany i niedostępny kraj Afryki uzyskał niepodległość, ale zaraz przeżył bunt armii, i belgijską interwencję. Kapuściński nielegalnie, przez dżunglę przedarł się do Konga. Opisał to dopiero 18 lat później w "Wojnie futbolowej" (1978). Pracując w "Kulturze", w latach 1974-1980 Kapuściński bezustannie podróżował, kilkakrotnie był w Etiopii i Iranie. Owocem tych podróży stały się dwie książki, które przyniosły autorowi międzynarodowy rozgłos: "Cesarz" (1978) o świetności i upadku Hajle Sellasje w Etiopii i "Szchinszach" (1982) o dworze szacha Rezy Pahlawi w Iranie. Obie otworzyły Kapuścińskiemu drogę na zachodni rynek czytelniczy.

W latach 1989 - 1991 Kapuściński podróżował po upadającym radzieckim imperium. Przebył ponad 60 tys. kilometrów, przeprowadził ponad 1500 rozmów. Powstałe na podstawie zebranych materiałów "Imperium" to trzecia książka Kapuścińskiego, która zrobiła karierę na Zachodzie. Jej autor stał się najczęściej tłumaczonym polskim pisarzem. "Cesarza" wydano na świecie 28 razy, "Imperium" - 23 razy.

W 1990 r. ukazał się pierwszy tom "Lapidarium" - zbiór drobnych refleksji z przeczytanych lektur i podróży. ("Lapidarium II" ukazało się w 1995 roku, III - 1997, IV - 2000. V - 2002).

Kolejną książką Kapuścińskiego jest "Heban" (1998) książka, w której autor powraca do tematu afrykańskiego. W 2000 ukazuje się czwarta część Lapidarów Lapidarium IV. Jesienią 2000 wydany zostaje album fotograficzny Z Afryki zawierający zdjęcia z afrykańskich podróży Kapuścińskiego. W 2003 ukazał się "Autoportret reportera". W 2004 roku do księgarni trafiły "Podróże z Herodotem", książka która osiągnęła wielki sukces i przyniosła autorowi prestiżowe nagrody. W 2006 Kapuściński wydał dwa tomy poezji "Prawa natury" oraz "Ten inny".

Onet

